

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova
Generalni direktorat za multilateralne poslove

Br:

Podgorica, 8. septembar 2022. godine

PLATFORMA
za učešće delegacije Crne Gore na Generalnoj debati 77. zasijedanja
Generalne skupštine Ujedinjenih nacija,
Njujork, 18 – 25. septembra 2022.

77. zasijedanje Generalne skupštine Ujedinjenih nacija počće u Njujorku 13. septembra 2022, dok će Generalna debata koja obuhvata učešće šefova država ili vlada i ministara vanjskih poslova biti održana u periodu od 20. do 26. septembra 2022. godine. Delegacija Crne Gore će imati bilateralne susrete sa visokim zvaničnicima zemalja učesnica, Ujedinjenih nacija i drugih organizacija. Za predsjedavajućeg 77. zasijedanja GS UN izabran je Ksaba Korosi (Csaba Körösi)-Mađarska.

Generalna debata Generalne skupštine UN-a je događaj na najvišem nivou koji okuplja šefove država i vlada, kao i ministre vanjskih poslova i predstavlja multilateralni forum na kojem se diskutuje o aktuelnim globalnim izazovima. Tokom trajanja debate, na marginama se svakog dana organizuju tematski događaji sa fokusom na pitanja koja dominantno okupiraju međunarodnu zajednicu u tekućoj godini. Domaćini ovih sastanaka su u ime UN-a generalni sekretar i predsjednik aktuelnog zasijedanja GS. Paralelno se održavaju sastanci koje organizuju međunarodne organizacije, inicijative, grupe zemalja ili pojedinačne države, a sve sa ciljem unapređenja dijaloga i podizanja svijesti svjetskih lidera u odnosu na globalne izazove, te pokušaja da se u ovim formatima daju smjernice za buduće djelovanje.

Crnogorsku delegaciju na GDGS UN će predvoditi predsjednik Vlade Dritan Abazović, a u sastavu delegacije će biti ministar vanjskih poslova Ranko Krivokapić. Predsjednik Vlade i ministar će učestvovati na odvojenim sastancima koji se organizuju na odgovarajućem nivou tokom sedmice Debate. Obraćanje pred Generalnom skupštinom će imati predsjednik Vlade Abazović. Tema ovogodišnje generalne debate je **Prelomni trenutak-transformativna**

rešenja za međusobno povezane izazove (A watershed moment: transformative solutions to interlocking challenges). Ovo obraćanje će biti prilika da Crna Gora reflektuje svoje viđenje u odnosu na aktuelne globalne izazove, te da potvrdi svoju posvećenost principima i ciljevima Ujedinjenih nacija, miru i bezbjednosti, poštovanju ljudskih prava i dostizanju održivih razvojnih ciljeva. Ovaj događaj je ujedno prilika za dalju promociju ostvarenih rezultata i prioriteta Crne Gore na unutrašnjem i vanjskopolitičkom planu, jačanje pozicije i vidljivosti Crne Gore u UN i unaprjeđenje bilateralnih odnosa sa državama učesnicama.

Ceremonijalni dio Generalne debate i uvodna sesija će početi 20. septembra u jutarnjim časovima. Ovogodišnjoj Generalnoj debati će prethoditi događaji na visokom nivou koje **saziva generalni sekretar Ujedinjenih nacija: Trenutak za ciljeve održivog razvoja** (The Sustainable Development Goals Moment) i **Samit o transformativnom obrazovanju** (Transforming Education Summit) 19. septembra, na kojem se očekuje učešće predsjednika država i vlada, koji će predvoditi delegacije u Njujorku.

Trenutak za ciljeve održivog razvoja je sastanak na visokom nivou na kojem se predstavljaju rezultati po pitanju dostizanja održivih razvojnih ciljeva, te posebno naglašavaju aktivnosti koje mogu dovesti do promjene i ubrzane transformacije koja bi doprinijela ostvarivanju Agende 2030. Crna Gora je u julu ove godine predstavila Drugi dobrovoljni nacionalni izvještaj (VNR) o dostizanju ciljeva održivog razvoja (SDG), tokom UN Političkog foruma na visokom nivou, u Njujorku. U tom duhu, učešće Crne Gore na ovom sastanku će biti još jedna prilika da se predstave napori na planu dostizanja održive razvojne agende, koja je komplementarna sa evropskom agendom i reformskim procesima koje Crna Gora sprovodi na putu pristupanja Evropskoj uniji.

Samit o transformativnom obrazovanju se organizuje kao odgovor na globalnu krizu u obrazovanju koju karakteriše odsustvo jednakosti i inkluzije, kvaliteta i relevantnosti. Često spora i kasno uočena, kriza u obrazovanju ima razarajući uticaj na budućnost djece i mladih širom svijeta, dok je napredak u pravcu dostizanja održivih razvojnih ciljeva povezanih sa obrazovanjem ozbiljno ometen. Ukoliko ovo pitanje ostane neodgovoreno, problem neadekvatnog obrazovanja će imati dugoročne negativne posljedice i na kolektivne težnje miru, pravdi, poštovanju ljudskih prava i održivom razvoju. Uvodna sesija Samita, na kojoj će se obratiti Generalni sekretar UN-a, biće praćena obraćanjima šefova država i vlada. Očekuje se da delegacije, u izjavama, iskažu dobrovoljne obaveze u domenu transformisanja obrazovanja. Ministarstvo prosvjete Crne Gore je, zajedno sa timom UN-a u zemlji, tokom prethodnih mjeseci, sprovelo nacionalne konsultacije, čiji rezultati i zaključci bi trebalo da budu inkorporirani u izjavu predsjednika Vlade Crne Gore Dritana Abazovića na samitu.

Predsjedavajući 77. zasjedanja Generalne skupštine će sazvati **dva sastanka na visokom nivou**: Sastanak povodom obilježavanja 30. godišnjice usvajanja Deklaracije o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim, jezičkim,

vjerskim ili jezičkim manjinama, 21. septembra i Sastanak povodom obilježavanja i promocije Međunarodnog dana za potpunu eliminaciju nuklearnog oružja, 26. septembra. Ovi sastanci će biti organizovani uglavnom na nivou ministara vanjskih poslova.

Sastanak na visokom nivou povodom obilježavanja 30. godišnjice usvajanja Deklaracije o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim, jezičkim, vjerskim ili jezičkim manjinama će biti organizovan kako bi se napravio pregled stanja po pitanju sprovođenja Deklaracije koja je usvojena 1992. godine. Ova Deklaracija predstavlja ključni dokument na globalnom nivou koji se bavi političkim, građanskim, ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima nacionalnih manjina. Generalna skupština je u rezoluciji 76/168 prepoznala da, dok je određeni napredak postignut, situacija u kojoj se nalaze pripadnici etničkih, religijskih i jezičkih manjina širom svijeta je zabrinjavajuća, stoga ostaju mnogi izazovi na koje je potrebno odgovoriti kako bi se osiguralo puno poštovanje njihovih prava.

Ovaj sastanak na visokom nivou će obezbijediti važnu priliku državama da izvrše procjenu Deklaracije, identifikuju ograničenja, prepreke i dostignuća, primjere i dobre prakse, kao i da postave prioritete za budućnost, koji su koegzistentni sa efektivnim učešćem manjina, zasnovanim na njihovim potrebama. Sastanak će biti prilika da Crna Gora predstavi pozitivne prakse i dostignuća na planu poštovanja prava manjina, normativni i administrativni okvir kojim se stvaraju uslovi za učešće manjina u javnom životu, kao i napredak koji je postignut u pravcu inkluzije i unapređenja položaja manjinskih zajednica.

Na marginama GD GS, biće organizovan i **HeForShe samit**, na nivou predsjednika država i vlada, 21. septembra, koji će organizovati Entitet UN za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women), a poziv za učešće je predsjedniku Vlade Crne Gore uputila izvršna direktorica UNWOMEN Sima Bahous. Samit se organizuje u okviru inicijative koja ima za cilj da unaprijedi rodnu ravnopravnost kroz transformativne dobrovoljne obaveze i inspirisanje muških lidera da preduzmu dodatne korake u osnaživanju jednakosti.

Na marginama zasjedanja biće održani brojni multilateralni sastanci na ministarskom nivou u organizaciji drugih međunarodnih organizacija i inicijativa, kao i pojedinačnih država među kojima izdvajamo:

Sastanak grupe prijatelja medijacije (Ministerial Meeting - Group of Friends (GoF) of Mediation) čiji je domaćin tradicionalno Turska, biće organizovan 22. septembra. Grupa prijatelja medijacije formirana je 24. septembra 2010. godine sa ciljem promovisanja medijacije kao sredstva za mirno rješavanje sporova i unapređenje postupka i rezultata medijacije. Članovi Grupe su posvećeni zastupanju kulture mirnog rješavanja sporova i dijaloga u nacionalnim politikama, kao i u regionalnom i međunarodnom kontekstu. Grupa prijatelja se zalaže za: uspostavljanje foruma za razmjenu znanja i iskustava;

kreiranje i podršku za mrežu medijatora; donošenje uputstava za medijaciju koji uzimaju u obzir tip konflikta; jačanje kapaciteta u oblasti medijacije; jačanje medijacije u okviru UN-a i povećanje političke podrške za UN medijatore; veću upotrebu medijacije u svim fazama konflikata i jačanje mehanizama ranog upozoravanja; povećanu zastupljenost žena u postupcima i svim fazama mirnog rješavanja konflikata, kao i za povećanje broja žena medijatora; mobilisanje sredstava potrebnih za nesmetano finansiranje postupaka medijacije; promociju saradnje sa akterima na regionalnom i subregionalnom nivou; postizanje veće koordinacije između svih aktera uključenih u medijaciju. U okviru UN-a, Grupa prijatelja nastoji da medijaciju drži u fokusu rada organizacije.

Najavljeno je da će **EU 21. septembra organizovati sastanak/radni ručak za države Zapadnog Balkana**. Takođe, postoji najava da će Kanada organizovati tematski sastanak, kao i da **SAD planira sastanak o hrani i bezbjednosti** (Food and Security) – 21. ili 22. septembra.

Na marginama Generalne debate GS će, u skladu sa ustaljenom praksom, biti organizovano i **više regionalnih sastanaka na ministarskom nivou**. S obzirom na to da Crna Gora predsjedava regionalnim inicijativama SEECP i A5, **ministar vanjskih poslova Crne Gore R. Krivokapić će biti domaćin regionalnih sastanaka** Procesu saradnje u Jugoistočnoj-Evropi (SEECP) i Partnerske komisije Američko-jadranske povelje (A5).

Neformalni sastanak Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP) će, u organizaciji crnogorskog predsjedavanja SEECP, a uz podršku Sekretarijata Savjeta za regionalnu saradnju (RCC), biti održan u formi Radnog ručka. Događaj će biti prilika za razmjenu mišljenja o aktuelnim temama i izazovima, kako u regionu Jugoistočne Evrope, tako i u širem, evropskom i globalnom kontekstu, o perspektivama za unapređenje ukupne regionalne saradnje, te ubrzanju reformskih procesa na putu evropske integracije zemalja aspiranata iz regiona. Na sastanku će biti predstavljeni prioriteti crnogorskog predsjedavanja SEECP-u. Ovo predsjedavanje će omogućiti dalju afirmaciju Crne Gore kao zagovornika i važnog aktera u jačanju regionalnih odnosa i saradnje. Predsjedavanje treba dodatno da podstakne i napredak na putu evropske integracije, kroz stavljanje u fokus tema značajnih za našu i evropsku agendu zapadnog Balkana i kroz blisku saradnju sa učesnicama SEECP-a koje su članice EU, što će biti još jedna potvrda naše privrženosti unapređenju dobrosusjedskih odnosa i regionalne saradnje. Neformalni sastanak SEECP-a biće prilika da se razmotre modaliteti jačanja ekonomske i bezbjednosne saradnje u jugoistočnoj Evropi, unapređenje infrastrukturne povezanosti, te zajedničkog djelovanja u cilju daljeg razvoja regiona i dostizanja boljeg životnog standarda građana država regiona.

Sastanak Partnerske komisije Američko-jadranske povelje (A5) okvira za jačanje političke, odbrambene i bezbjednosne saradnje između država regiona i Sjedinjenih Američkih Država se organizuje u okviru predsjedavanja Crne Gore Povelji tokom 2022. godine i predstavlja pravovremenu priliku za

raspravu o bezbjednosnoj situaciji u regionu i izazovima u evropskim i evroatlantskim integracionim procesima. Članice inicijative su, osim Crne Gore, Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Sjeverna Makedonija, i SAD, a države posmatrači su Kosovo, Slovenija i Srbija.

Ministar vanjskih poslova R. Krivokapić će učestvovati i na **Sastanku ministara vanjskih poslova Centralno-evropske inicijative (CEI)**, 22. septembra. Sastanak, u formi radnog ručka, biće prilika za upoznavanje sa realizovanim i preostalim planiranim aktivnostima bugarskog predsjedavanja, kao i za razmjenu mišljenja o aktuelnim regionalnim temama i evropskoj perspektivi zapadnog Balkana. Sastanak će biti i dobra prilika za afirmaciju Crne Gore kao aktivnog učesnika i lidera u različitim oblastima regionalne saradnje, sa posebnim fokusom na projektnu dimenziju rada CEI. S obzirom na realizovane aktivnosti tokom dvogodišnjeg predsjedavanja Crne Gore ovoj Inicijativi (januar 2020-decembar 2021), na sastanku će biti ponovljena posvećenost daljem snaženju veza između zemalja članica kroz jačanje međusobnog regionalnog dijaloga i boljeg umrežavanja brojnih regionalnih organizacija.

Tokom sedmice Generalne debate, biće organizovani brojni sastanci u manjim formatima na najvišem nivou, kao i prijemi na koje su pozvani predsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Crne Gore.

Predsjednik Vlade Abazović će prisustvovati i večeri koju organizuje bivši gradonačelnik Njujorka Majkl Blumberg (20. septembra) sa tematskim okvirom „**slavlje klimatskih lidera` `povodom nagrade Samita za inovacije**“. Kao specijalni izaslanik generalnog sekretara UN-a Antonio Gutereša za klimatske akcije, Majkl Blumberg je kroz svoj rad u javnom i privatnom sektoru postao jedan od vodećih zaštitnika životne sredine. Blumberg je predsjedavajući Inicijative za liderstvo u finansiranju klimatskih akcija (Climate Finance Leadership Initiative) i u saradnji sa brojnim globalnim korporacijama, radi na jačanju mobilizacije privatnih finansijskih resursa u cilju odgovora na klimatske promjene.

Ministar vanjskih poslova Krivokapić će prisustvovati radnoj večeri koju priređuje **državni sekretar SAD-a E. Blinken** za ministre vanjskih poslova transatlantskih partnera, 21. septembra.

Ministar Krivokapić je pozvan i na prijem Foruma malih država (FOSS) 22. septembra.

Kao i u prethodnom angažmanu Crne Gore u radu Generalne skupštine UN, učešće delegacije Crne Gore na zasjedanju GS UN i sastancima na marginama, će se zasnivati na poštovanju osnovnih načela i ciljeva Povelje UN-a i međunarodnog prava, uvažavanju realnosti u međunarodnim odnosima i saradnje sa strateškim međunarodnim partnerima u skladu sa vanjskopolitikim prioritetima Vlade Crne Gore.

Planirano je da predsjednik Vlade D. Abazović i ministar vanjskih poslova R. Krivokapić imaju niz bilateralnih susreta sa ministrima vanjskih poslova partnerskih država, na marginama GS UN.

U sastavu delegacije Crne Gore, osim predsjednika Vlade D. Abazovića i ministra vanjskih poslova R. Krivokapića biće:

- Dragana Šćepanović, otpravnica poslova a.i. u Stalnoj misiji Crne Gore pri UN
- Đorđe Radulović, savjetnik predsjednika Vlade za vanjsku politiku
- Miloš Perišić, savjetnik predsjednika Vlade za medije
- Radivoje Koprivica, savjetnik predsjednika Vlade za digitalne medije
- Ana Rašović, šefica Kabineta predsjednika Vlade
- Radovan Bogojević, v.d. generalnog direktora za multilateralne poslove
- Vladimir Vučinić, generalni direktor za NATO
- Jelena Mitrović, šefica Kabineta ministra vanjskih poslova
- Stanica Anđić, direktorica Direkcije za UN
- Maja Đurđić, I sekretarka u Kabinetu ministra vanjskih poslova
- Jelena Leković, II sekretarka u Stalnoj misiji Crne Gore pri UN
- Srđan Orlandić, II sekretar u Stalnoj misiji Crne Gore pri UN